

**Regulamin
wewnętrznego systemu oceniania uczniów
Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia
w Białogardzie**

Regulamin

Wewnętrznego systemu oceniania uczniów

Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Białogardzie.

Spis treści:

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I ZAŁOŻENIA WSTĘPNE	4
ROZDZIAŁ II WEWNĘTRZNY SYSTEM OCENIANIA	5
2.1. CELE OCENIANIA	5
2.2. WYMAGANIA EDUKACYJNE	5
2.3. WYMAGANIA EDUKACYJNE – PODZIAŁ NA POSZCZEGÓLNE PRZEDMIOTY.....	6
I . Kształcenie słuchu z rytmiką – cykl sześcioletni kl. I-III.	6
II. Kształcenie słuchu – cykl sześcioletni: kl. IV – VI; cykl czteroletni: kl. I-IV	7
III. Audycje muzyczne –cykl sześcioletni: kl. IV-VI; cykl czteroletni: kl. I- IV	9
IV. Akordeon – przedmiot główny	11
V. Akordeon – przedmiot dodatkowy	13
VI. Fortepian – przedmiot główny	13
VII. Fortepian – przedmiot dodatkowy	22
VIII. Gitara klasyczna – przedmiot główny	22
IX. Gitara klasyczna – przedmiot dodatkowy	24
X. Klarnet i saksofon – przedmioty główne.....	24
XI. Klarnet i saksofon – przedmioty dodatkowe	25
XII. Skrzypce – przedmiot główny	26
XIII. Skrzypce – instrument dodatkowy	28
XIV. Perkusja – instrument główny	28
XV. Perkusja – instrument dodatkowy	30
2.4. OCENIANIE BIEŻĄCE	30
2.5. ZASADY POMOCY UCZNIOM	32
2.6. TRYB OCENIANIA	32
2.7.NAGRODY I WYRÓŻNIENIA.....	32
2.8. PRZEPROWADZANIE EGZAMINÓW PROMOCYJNYCH I POPRAWKOWYCH.....	33
2.9. PROMOWANIE UCZNIÓW	34
2.10. SPOSOBY DOKUMENTOWANIA OSIĄGNIĘĆ I POSTĘPÓW UCZNIĄ	35
ROZDZIAŁ III POSTANOWIENIA KOŃCOWE	36

WSTĘP

Wewnętrzny system oceniania w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Białogardzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 stycznia 2000r. w sprawie zasad oceniania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U. Nr 5 z 2000 r., poz. 60) i Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 kwietnia 1999 r. (Dz. U Nr 41, poz. 413).

Opracowanie wewnętrznego systemu oceniania wymagało wnikliwych, gruntownych rozważań opartych na długoletnim doświadczeniu pedagogicznym nauczycieli Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Białogardzie.

Rozdział I
ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

§ 1

Wewnętrzny system oceniania jest elementem statutu placówki, jego uchwalenie i wprowadzanie zmian w ocenianiu musi odbywać się zgodnie z procedurą przewidywaną w rozporządzeniach Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 stycznia 2000 r i Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 kwietnia 1999 r.

§ 2

System określa jednolite zasady, procedury i kryteria oceniania, które są podstawą rozwiązań szczegółowych, uwzględniających specyfikę zajęć edukacyjnych łączących w spójną funkcjonalną całość poszczególne elementy procesu oceniania osiągnięć szkolnych uczniów.

§3

Ocenianie jest integralną częścią procesu nauczania i uczenia się, warunkiem niezbędnym do planowania procesu dydaktycznego ukierunkowanego na rozwój ucznia.

§4

1. Ocenianie osiągnięć uczniów odbywa się na zasadach i w ramach określonych Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 stycznia 2000 r. (Dz. U. Nr 5 z 28.01 .2000 r., póź. 60) oraz niniejszego regulaminu.
2. Szczegółowe zasady oceniania uczniów, kryteria ocen oraz częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów ustalają nauczyciele zajęć edukacyjnych.

§5

Wewnętrzny system oceniania określa:

- 1) Cele szczegółowe oceniania.
- 2) Wymagania edukacyjne zgodne z Podstawą Programową i przyjętymi do realizacji programami. 3} Ocenianie bieżące według skali i trybu podanego w niniejszym dokumencie.
- 4) Egzaminy klasyfikacyjne i poprawkowe.
- 5) Sposoby promowania uczniów.

Rozdział II

WEWNĘTRZNY SYSTEM OCENIANIA

2.1. Cele oceniania

§ 6

1. Każde dziecko może osiągnąć sukces na miarę swoich możliwości, jeżeli będzie uczciwie i wytrwale uczestniczyć w zdobywaniu umiejętności i wiedzy.
2. Głównym celem oceniania jest pozytywne wzmacnianie uczniów, motywowanie, wspieranie w pracy i wdrażanie samooceny oraz planowania własnego uczenia.
3. Proces oceniania uwzględnia:
 - a) Zbieranie informacji o osiągnięciach edukacyjnych ucznia, jego postępach i potrzebach w tym zakresie;
 - b) Określenie poziomu postępów uczniów w opanowaniu przez nich umiejętności i wiedzy w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z programów nauczania ustalone w stopniach szkolnych;
 - c) Przekazywanie uczniom i rodzicom informacji o osiągnięciach, postępach, a także o trudnościach ucznia w nauce;
 - d) Planowanie procesu kształcenia ucznia oraz pracy dydaktycznej nauczyciela, wprowadzenie działań korygujących..

§7

2.2. Wymagania edukacyjne.

1. Na początku roku szkolnego nauczyciele informują uczniów i ich rodziców o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania, sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów oraz przedstawiania kryteriów ocen i zasad przeliczania punktacji na poszczególne oceny.
2. Nauczyciel ma obowiązek uwrażliwić uczniów, że ocena końcowo/roczna - nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, ale średnią ważoną (różna ranga ocen za różniące się formy aktywności).
3. Obowiązkiem nauczyciela jest zapoznanie rodziców i uczniów z wymaganiami edukacyjnymi i zasadami oceniania.
4. Rodzice i uczniowie potwierdzają zapoznanie się z wymaganiami edukacyjnymi, kryteriami ocen oraz sposobami sprawdzania osiągnięć uczniów- własnoręcznym podpisem na przygotowanym druku oświadczenia.
5. Wymagania edukacyjne są dostosowane do możliwości uczniów.
6. Wymagania edukacyjne poszczególnych przedmiotów realizowane są zgodnie z programami nauczania.

2.3. Wymagania edukacyjne - podział na poszczególne przedmioty.

I. *Kształcenie słuchu 2 rytmiką - cykl sześcioletni: M. I - III (wymiar zajęć tygodniowo z jedną klasą wynosi 3 godziny tygodniowo).*

Główny cel oceny to oddziaływanie wychowawcze oraz bodziec do lepszej pracy ucznia. 1. Kryteria oceny pracy uczniów:

a) Kryteria ogólne: stosunek do przedmiotu.

- systematyczne uczęszczanie na zajęcia,
- aktywność i zaangażowanie na lekcji,
- przygotowanie prac domowych,
- dyscyplina podczas zajęć.

b) Kryteria szczegółowe: zasób wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych (ćwiczenia ruchowe, ćwiczenia rytmiczne z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych).

Po pierwszym roku nauki uczniowie powinni opanować następujące wiadomości i umiejętności:

- znać nazwy literowe i solmizacyjne nut i ich położenie na pięciolinii,
- poprzez kaligrafię opanować prawidłową pisownię klucza wiolinowego, nut i pauz, pojedynczych znaków chromatycznych, znaku repetycji, volty, fermaty,
- znać oznaczenia dynamiczne: piano, forte,
- śpiewać gamę C-dur i trójdźwięki triady - T, S, D,
- rozpoznawanie gamy majorowej i jej fragmentów oraz trójdźwięku majorowego i minorowego,
- śpiewać piosenki z uwzględnieniem prawidłowej emisji i czystej intonacji,
- opanować prawidłowe stawianie stóp w chodzeniu i bieganiu,
- prawidłowo prowadzić ręce w taktowaniu,
- opanować podstawy w koordynacji ruchu rąk i nóg w realizacji rytmu z taktowaniem w poznanych taktach,
- podporządkować ruch w słyszanej muzyce w zakresie ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa i dynamiki,
- umieć zapisywać rytm dwutaktowy złożony z poznanych wartości rytmicznych,

Zakres wiadomości i umiejętności po dwóch latach nauki.

- znać budowę gamy majorowej oraz triadę - T, S, D,
- rozumieć znaczenie kropki przy nucie, łuku - łącznika, i łuku legato,
- reagować ruchem na zmiany legato i staccato, zmiany tempa i dynamiki,
- rozróżniać melodię gamy majorowej i minorowej harmoniczej,
- zapisać dwutaktowy fragment melodii w tonacji C-dur lub fragment znanej piosenki,
- wykonać precyzyjnie rytmicznie czterotaktowy temat rytmiczny w metrum $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, lub dwutaktowy w metrum $\frac{5}{4}$, $\frac{6}{4}$ z rytmem uzupełniającym ćwierćnutowym,
- wykonać rytm uzupełniający ósemkowy do dwutaktowego tematu rytmicznego w poznanych taktach lub do piosenki.

Zakres wiadomości i umiejętności po trzech latach nauki.

- znać nazwy I, IV, V stopnia gamy - śpiewać triadę,
- znać nazwy poznanych interwałów (bez określania rozmiaru) i intonować w górę i w dół od podanego dźwięku,
- znać oznaczenia tempa, dynamiki, artykulacji, znak volty, repetycji i fermaty,
- śpiewać poznane piosenki poprawnie pod względem emisji głosu, dykcji, intonacji i wyrazu artystycznego,
- posiadać umiejętność gry na instrumentach perkusyjnych i wykazywać się zdyscyplinowaniem w grze zespołowej,
- zapisać czterotaktową —jednogłosową melodię łatwą pod względem rytmicznym,
- zaśpiewać a vista łatwą jednogłosową melodię,
- określić tryb wysłuchanej melodii, odnaleźć tonikę i zaśpiewać trójdźwięk toniczny,
- śpiewać gamy majorowe i minorowe oraz ich trójdźwięki toniczne,
- umieć zapisać rytmy złożone z poznanych wartości rytmicznych nut i pauz w taktach w metrum ćwierćnutowym i ósemkowym,
- wykonać ruchowo i zapisać temat rytmiczny z rytmem uzupełniającym ósemkowym,
- wykonać łańcuch realizacji w takcie $\frac{4}{4}$ z zastosowaniem poznanych wartości i grup rytmicznych, precyzyjnie rytmicznie i ruchowo.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- ćwiczenia ruchowe,
- ćwiczenia rytmiczne z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych,
- ćwiczenia melodyczne - solfeżowe do realizacji głosem i rytmizacji,
- dyktanda melodyczne i rytmiczne,
- sprawdziany,
- zadania domowe,
- aktywność i stosunek do przedmiotu.

3. Przewiduje się przeciętnie dwadzieścia ocen cząstkowych w każdym semestrze.

4. Na obniżenie oceny z kształcenia słuchu i rytmiki może mieć wpływ duża nieobecność ucznia, która spowoduje zmniejszenie liczby ocen w semestrze a co za tym idzie wpłynie na zmniejszenie stanu wiedzy u danego ucznia.

5. Ocena semestralna wystawiona jest według skali:

celujący (6)	–	25 pkt.
bardzo dobry (5)	–	21-24 pkt.
dobry (4)	–	16-20 pkt.
dostateczny (3)	–	13-15 pkt.
Dopuszczający (2)	–	11-12 pkt.
Niedostateczny (1)	–	0-10 pkt.

II Kształcenie słuchu – cykl sześcioletni: kl. IV –VI; cykl czteroletni: kl. I-IV. Wymiar zajęć:

2 godziny tygodniowo.

1. Ogólne kryteria oceny pracy ucznia:

- systematyczne uczęszczanie na zajęcia,
- aktywność i zaangażowanie na lekcji
- stosunek do przedmiotu

zasób wiadomości teoretycznych i umiejętność zastosowania ich w czynnościach praktycznych i ćwiczeniach,

- czystość intonacji przy wykonywaniu ćwiczeń (czytanie nut głosem, śpiewanie interwałów, gam, kanonów itp.),
- rozpoznawanie słuchowe różnych struktur muzycznych (np. interwały, trójdźwięki, D⁷, gamy, tetrachordy),
- poczucie tempa, metrum, dynamiki,
- pamięć muzyczna,
- wykonywanie rytmu (ze słuchu i z zapisu),
- zapisywanie ze słuchu melodii i konstrukcji rytmicznych,
- czytanie nut w różnych kluczach solmizacją i literowo,
- improwizowanie głosem lub na instrumencie, np. zdań muzycznych (tworzenie następników do poprzedników),
- umiejętność realizowania pulsu metrycznego (taktowanie, wystukiwanie jednostki metrycznej) przy wykonywaniu ćwiczeń, np. solfeżowych,
- dokonywanie wszechstronnej analizy (słuchowej i tekstowej) przykładów muzycznych,
- praktyczne opanowanie zagadnień harmonicznycch przez harmoniczne myślenie i słyszenie,
- stopień koncentracji, podzielności uwagi, szybkości, precyzji, wnikliwości, konsekwencji myślenia w tzw. myśleniu muzycznym.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- dyktanda,
- ćwiczenia solfeżowe do realizacji głosem i rytmiczne,
- sprawdziany, testy,
- zadania domowe,
- aktywność i stosunek do przedmiotu,
- inne: czytanie nut, śpiewanie struktur melodycznych m. in. Interwałów, trójdźwięków, gam.

3. Skala ocen cząstkowych:

6 - cel	3 - dst
5 - bdb	2 - dop
4 - db	1 - ndst

4. Przewiduje się średnio do 15 ocen cząstkowych w I semestrze oraz do 10 ocen cząstkowych w II semestrze.

5. Zastosowane oznaczenia w dzienniku lekcyjnym:

6. A - aktywność (dwa plusy „+” to ocena bdb)

Z.d. - zadania domowe (stosuje się skalę ocen 1-6, lub oznaczenie „-”)

D.m. - dyktanda melodyczne

D.i. - dyktanda interwałowe

D.r. - dyktanda rytmiczne

D.zb. - dyktanda zbiorowe

D.dw. - dyktanda dwugłosowe

Sol. - ćwiczenia solfeżowe do śpiewania

G - gamy

N - czytanie nut

S - sprawdziany (obejmują jedno zagadnienie, temat)

T - test (obejmuje kształcenie słuchu z elementami zasad muzyki)

Ob. - obowiązkowość; stosunek do przedmiotu w tym:

- dyscyplina na lekcji,
- uczęszczanie na lekcje,
- przygotowanie do zajęć,
- wywiązywanie się z obowiązków ucznia.

Ćw.r. - ćwiczenia rytmiczne

Zas. - wiadomości teoretyczne z zasad muzyki.

6. Na obniżenie oceny z kształcenia słuchu może mieć wpływ zbyt mała liczba ocen cząstkowych z przedmiotu spowodowana dużą absencją ucznia na zajęciach.

7. Na początku roku szkolnego uczniowie zapoznawani są z wymogami edukacyjnymi wg realizowanego programu i poziomu klasowego z przedmiotu.

8. Ocena semestralna wystawiana jest wg skali:

Celujący (6)	- 25 pkt.
Bardzo dobry (5)	- 21 -24 pkt.
Dobry (4)	-16 -20 pkt.
Dostateczny (3)	- 13 - 15 pkt.
Dopuszczający (2)	- 11 - 12 pkt.
Niedostateczny (1)	- 0-10 pkt.

9. Do szkolnego systemu oceniania z kształcenia słuchu dołącza się wymagania edukacyjne na poszczególne oceny na poziomie klas IV - VI cyklu sześcioletniego oraz I - IV cyklu czteroletniego. Uczeń klasy najwyższej z końcem roku szkolnego zdaje egzamin ustny i pisemny.

10. System oceniania i wymagania edukacyjne sformułowane są podstawie pozycji:

- a) Program nauczania szkoły muzycznej I stopnia (tymczasowy) - „Umuzycznienie z audycjami”. Ministerstwo Kultury i Sztuki; Zarząd szkół Artystycznych - Warszawa 1976 r.
- b) Minimum programowe: Szkoła Muzyczna I st. Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 31 Ministra Kultury i Sztuki z dn. 30 sierpnia 1994 r.
- c) Program nauczania Szkoły Muzycznej II st. oraz Liceum Muzycznego. Przedmiot: „Kształcenie słuchu z zasadami muzyki” Kl. I - II. Ministerstwo Kultury i sztuki - Warszawa 1980 r.

///. Audycje muzyczne - cykl sześcioletni: kl. IV - VI; cykl czteroletni: kl. II - IV.

Wymiar zajęć: 1 godzina tygodniowo.

1. Ogólne kryteria oceny pracy ucznia:

- aktywność i zaangażowanie ucznia podczas lekcji,
- pozytywny stosunek do przedmiotu,
- przygotowywanie się do lekcji,
- zasób wiadomości teoretycznych { m. in. o epokach, kompozytorach),
- znajomość literatury muzycznej (rozpoznawanie utworów),
- interesowanie się wszelkiego rodzaju przejawami życia muzycznego w kraju oraz na świecie,
- uczęszczanie na koncerty (np. Filharmonii Koszalińskiej)
- stopień wrażliwości na muzykę i zainteresowanie muzyką,

- umiejętność obserwacji zjawisk muzycznych występujących w utworze podczas jego słuchania (np. elementów dzieła muzycznego, faktury, formy),
- wykonywanie prac domowych,
- staranne prowadzenie zeszytu,
- czytanie prasy i książek o tematyce muzycznej,
- udział w konkursach,
- inicjatywa własna ucznia, np. samodzielne przygotowanie lekcji,
- umiejętność rozróżniania barw instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, zespołów wykonawczych.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- aktywność, zaangażowanie i stosunek do przedmiotu,
- sprawdziany, testy,
- prace pisemne,
- zadania domowe,
- wypowiedź ustna.

3. Skala ocen cząstkowych:

6 - cel	3-dst
5-bdb	2- dop
4 - db	1 - ndst

4. Przewiduje się średnio do 5 ocen cząstkowych w semestrze.

5. Zastosowane oznaczenia w dzienniku lekcyjnym:

A - aktywność (dwa plusy „+” to ocena bdb)

Z.d. - zadania domowe (stosuje się skalę ocen 1-6, lub oznaczenie „-”)

F - koncerty Filharmonii Koszalińskiej

S - sprawdzian (obejmuje ostatni, wybrany lub trzy tematy z Semestru)

T - test (co najmniej raz w semestrze). Obejmuje materiał z całego semestru, bądź działu.

T.u. - test z utworów (obejmuje rozpoznawanie utworów z obowiązującej listy).

O - odpowiedzi ustne.

Ob. - obowiązkowość; stosunek do przedmiotu w tym:

- przygotowanie do zajęć,
- wywiązywanie się z obowiązków ucznia,
- uczęszczanie na lekcje,
- dyscyplina na lekcji,
- Z -zeszyt.

6. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu lub testu z powodu nieobecności musi go zaliczyć w terminie określonym przez nauczyciela. Nie spełnienie tego obowiązku przez ucznia upoważnia nauczyciela do wpisania oceny niedostatecznej do dziennika w rubryce „S” lub „T”.

7. Uczeń, który nie był obecny na zajęciach zobowiązany jest do uzupełnienia ewentualnych notatek z lekcji w zeszycie.

8. Na początku roku szkolnego uczniowie zapoznawani są z wymaganiami edukacyjnymi wg realizowanego programu i poziomu klasowego z przedmiotu.

9. Ocena semestralna wystawiana jest wg skali:

Celujący (6) - 25 pkt.

Bardzo dobry (5)	- 21- 24 pkt.
Dobry (4)	- 16-20 pkt.
Dostateczny (3)	- 13-15pkt.
Dopuszczający (2)	- 11-12pkt
Niedostateczny (1)	- 0-10pkt.

10. Do szkolnego systemu oceniania z audycji muzycznych dołącza się wymagania edukacyjne na poszczególne oceny na poziomie klas: IV - VI cyklu sześcioletniego oraz U - IV cyklu czteroletniego. Uczeń klasy najwyższej z końcem roku szkolnego zdaje egzamin pisemny i ustny.

11. System oceniania i wymagania edukacyjne sformułowane są na podstawie pozycji:

- Program nauczania Szkoły Muzycznej I stopnia (tymczasowy) - „Umuzycznienie z audycjami” - Ministerstwo Kultury i Sztuki - Warszawa 1976 r.
- Minimum programowe - Szkoła Muzyczna I stopnia - załącznik nr 1 do zarządzenia nr 31 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 30 sierpnia 1994 r.
- Program nauczania Szkoły Muzycznej II stopnia oraz Liceum Muzycznego. Przedmiot „Nauka o muzyce” kl. I - II - Ministerstwo Kultury i Sztuki - Warszawa.

IV. Akordeon - przedmiot główny.

Nauczanie gry na akordeonie jako główny przedmiot w szkole muzycznej I stopnia jest podstawowym elementem wykształcenia muzycznego, pozwalającego na określenie przydatności absolwenta do dalszego kształcenia na szczeblu zawodowym. Ponadto nauka gry na akordeonie przygotowuje do muzykowania zespołowego oraz pozwala na wykorzystanie wykształcenia muzycznego do czynnego uczestnictwa w życiu muzycznym, np. w ruchu amatorskim, w przypadku niepodjęcia przez absolwenta dalszej nauki w kierunku zawodowym.

Nauczanie gry na akordeonie obejmuje:

- rozwijanie podstaw techniki instrumentalnej, odtwórczej pamięci muzycznej i wrażliwości na jakość dźwięku,
- kształtowanie wrażliwości na środki wyrazu muzycznego występującego w grze instrumentalnej, rozwijanie poczucia rytmu, kształcenia słuchu i wyobraźni muzycznej,
- kształtowanie umiejętności interpretacyjnych z uwzględnieniem form i stylu utworu,
- rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy w domu i opanowania estradowego.

Pierwszy rok nauczania

Gamy i trójdźwięki

Wprowadzenie gamy majorowej ręką prawą i lewą oddzielnie oraz trójdźwięku tonicznego majorowego w obrębie jednej oktawy ręką prawą.

Podstawa programowa

Zestaw ćwiczeń technicznych i artykulacyjno-miechowych, wykazujących opanowanie problematyki muzycznej i technicznej przewidzianej programem dla klasy pierwszej. Piętnaście do dwudziestu utworów dowolnych (ośmio lub szesnastotaktowych).

Badanie umiejętności uczniów.

Gama przygotowana i trójdźwięk toniczny w obrębie oktawy ręką prawą. Dwa ćwiczenia na problemy: atakowania i kończenia dźwięku, artykulację, frazowanie, dynamikę. Jako ćwiczenia mogą być wykorzystywane gamy. Utwór z działu „Utwory różne”. Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

Drugi rok nauczania

Gamy i trójdźwięki

Gama majorowa w pozycji oktawy-równoległe. Trójdźwięk toniczny majorowy oburącz. Gamy minorowe: melodyczne i harmoniczne oraz trójdźwięk toniczny minorowy oburącz w obrębie jednej oktawy.

Podstawa programowa

Gamy jak w materiale nauczania. Zestaw ćwiczeń technicznych i artykulacyjno-miechowych, wykazujących opanowanie problematyki muzycznej i technicznej przewidzianej programem dla klasy drugiej. Dziesięć do piętnastu utworów z pozostałych działów (ośmio lub szesnastotaktowych).

Program egzaminu:

Gama majorowa i minorowa przygotowana w pozycji oktawy-oburącz, trójdźwięk toniczny gamy majorowej w obrębie oktawy, oburącz. Zestaw ćwiczeń na problemy techniczne i artykulacyjno-miechowe. Utwór z działu „Utwory różne”. Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

Trzeci rok nauczania

Gamy i trójdźwięki

Gamy majorowe i minorowe melodyczne i harmoniczne w pozycji oktawy, równoległe. Pasaże toniczne majorowe i minorowe w przewrotach oraz trójdźwięki toniczne majorowe i minorowe rozłożone, oburącz.

Podstawa programowa

Gamy, pasaże, trójdźwięki jak w materiale nauczania. Zestaw ćwiczeń technicznych i artykulacyjno-miechowych, wykazujących opanowanie problematyki muzycznej i technicznej przewidzianej dla klasy trzeciej. Dwa utwory z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Pięć do dziesięciu utworów z pozostałych działów.

Program egzaminu

Gamy przygotowane: majorowe i równoległa minorowa melodyczna i harmoniczna w pozycji oktawy w ruchu równoległym, pasaż toniczny majorowy i minorowy rozłożony. Zestaw ćwiczeń technicznych i artykulacyjno-miechowych. Jeden utwór z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Jeden utwór dowolny. Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

Czwarty rok nauczania

Gamy i pasaże

Manuał dyszkantowy i manuał basowy: gamy C, a, Es, c, A, fis, w pozycji oktawy, równoległe przez dwie oktawy. Trójdźwięki toniczne rozłożone, pasaże toniczne w przewrotach, czterodźwięki dominantowo-septymowe i septymowe zmniejszone rozłożone równoległe.

Czytanie a vista

Należy korzystać z utworów zamieszczonych w materiale nauczania niższych klas.

Podstawa programowa

Gamy, pasaże, kadencje, jak w materiale nauczania. Wprawki, etiudy, ćwiczenia dla opanowania problemów artykulacyjno-miechowych. Dwa utwory z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Jeden utwór cykliczny. Dwa utwory z pozostałych działów.

Program egzaminu

Jedna przygotowana gama majorowa oraz równoległe minorowe, gama chromatyczna, pasaże, trójdźwięki, czterodźwięki, przy uwzględnieniu wszystkich manuałów oraz przy zastosowaniu artykulacji, frazowania, dynamiki. Etiuda lub dwie etiudy wykazujące opanowanie techniki gry na wszystkich manuałach. Jeden utwór z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Jeden utwór cykliczny. Jeden utwór dowolny. Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

Piąty rok nauczania

Gamy i pasaże

Manuał dyszkantowy i basowy: gamy E, cis, G, e, B, g oraz powtórzenie gam przegranych w klasie IV, w pozycji oktawy równoległe przez dwie oktawy. Trójdźwięki toniczne rozłożone, pasaże toniczne w przewrotach, czterodźwięki dominantowo-septymowe i zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równoległe.

Czytanie a vista

Należy korzystać z utworów zamieszczonych w materiale nauczania niższych klas.

Podstawa programowa

Gamy, pasaże, kadencje, jak w materiale nauczania. Wprawki, etiudy, ćwiczenia dla rozwijania techniki palcowej i problematyki artykulacyjno-miechowych. Dwa utwory z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Jeden utwór cykliczny. Dwa, trzy utwory z pozostałych działów.

Program egzaminu

Gamy przygotowane: majorowa oraz równoległa minorowa, gama chromatyczna, pasaże, trójdźwięki, czterodźwięki, przy uwzględnieniu wszystkich manualów oraz przy zastosowaniu artykulacji, frazowania, dynamiki. Dwie etiudy wykazujące opanowanie techniki gry na wszystkich manualach. Jeden utwór z działu „Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów”. Jeden utwór cykliczny. Jeden utwór dowolny. Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

Szósty rok nauczania

Gamy i pasaże

Manual dyszkantowy i basowy: gamy D, h, F, d, As, f, H, gis oraz powtórzenie gam przegranych w klasach IV i V w pozycji oktawy, równoległe przez dwie oktawy. Trójdźwięki toniczne rozłożone, pasaże toniczne w przewrotach, czterodźwięki dominantowo-septymowe i septymowe zmniejszone rozłożone i w przewrotach, równoległe.

Czytanie a vista

Należy korzystać z utworów zamieszczonych w materiale nauczania niższych klas.

Podstawa programowa

Podsumowanie zagadnień technicznych i muzycznych. Gamy jak w materiale nauczania. Przygotowanie programu na egzamin końcowy. Program egzaminu końcowego

Egzamin techniczny:

Dwie przygotowane gamy majorowe oraz równoległe minorowe, gama chromatyczna, pasaże-trójdźwięki, czterodźwięki, kadencje, przy uwzględnieniu wszystkich manualów oraz przy zastosowaniu artykulacji, frazowania, dynamiki.

Czytanie a vista utworu lub fragmentów utworu z materiału czwartego roku nauczania.

Egzamin muzyczny:

Jedna etiuda dla prawej ręki i jedna etiuda dla lewej ręki lub jedna etiuda dla obu rąk. Jeden utwór polifoniczny.

Jeden utwór cykliczny.

Jeden utwór dowolny.

Program egzaminu powinien być wykonany z pamięci.

V. Akordeon - przedmiot dodatkowy.

Wymagania edukacyjne akordeonu jako przedmiotu dodatkowego, odpowiadają wymaganiom pierwszej i drugiej klasy tego instrumentu jako przedmiotu głównego.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych uczniów, nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej.

VI. Fortepian - przedmiot główny.

1. Cykl sześcioletni.

Klasa I

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

- 1) Budowy i możliwości brzmieniowych fortepianu i pianina.
- 2) Praktycznej znajomości klawiatury.
- 3) Postawy przy instrumencie.
- 4) Sposobów wydobywania dźwięku.
- 5) Artykulacja portato i legato.

- 6) Podwójne dźwięki.
- 7) Wartości nut i pauz: od całej nuty (pauza całonutowa) do szesnastki (pauzy szesnastkowej).
- 8) Czytanie nut w kluczach wiolinowym i basowym.
- 9) Odbitka i przedtakt.
- 10) Tempo od andante do allegretto.
- 11) Dynamika od mezzopiano do forte.
- 12) Łuk frazowy (rozpoczynanie i kończenie fraz).
- 13) Płaszczyzny dźwiękowe: melodia i akompaniament.
- 14) Podkładanie pierwszego palca w tempie umiarkowanym.

Gamy i pasaże.

Uczeń w kl. I musi zrealizować, w miarę możliwości, wszystkie gamy durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) do siedmiu znaków przykluczowych (krzyżykowe i bemolowe) w obrębie jednej oktawy z trójdźwiękiem tonicznym w pozycji zasadniczej.

Podstawa programowa kl. I

- 1) Gamy i trójdźwięki objęte wymogami niniejszego regulaminu wewnętrznego systemu oceniania.
- 2) Piętnaście krótkich utworów.
- 3) Cztery etiudy.
- 4) Dwa utwory polifoniczne, polifonizujące lub dawnych mistrzów.
- 5) Jedna część sonatiny (dla uczniów bardziej zaawansowanych).
- 6) Dwa utwory różne.
- 7) Dwa utwory na cztery ręce.

Program badań umiejętności.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa (harmoniczna i melodyczna).
- 2) Jedna etiuda lub utwór ze „Szkoly” o charakterze etiudy.
- 3) Jeden utwór polifoniczny, polifonizujący lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna część sonatiny (wg uznania nauczyciela).
- 5) Jeden utwór z działu „Utwory różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa II

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

- 1) Przednutki.
- 2) Artykulacja portato, legato i staccato.
- 3) Opanowanie w obu rękach różnych rodzajów artykulacji.
- 4) Technika dwudźwiękowa legato w wolnym tempie.
- 5) Dynamika od piano do forte.
- 6) Crescendo, diminuendo.
- 7) Ritardando i accellerando.
- 8) Umiejętność uwydatniania głosów w prostym utworze imitacyjnym.
- 9) Dłuższe łuki frazowe w artykulacji legato.
- 10) Pedał synkopowany.
- 11) Fermata.

Gamy i pasaże.

Uczeń w klasie II realizuje program klasy I (dokończenie do 7 znaków przykluczowych) oraz gamy i pasaże według zeszytu pierwszego pod redakcją Z. Drzewieckiego, J. Ekiera, J. Hoffmana i A. Riegera.

Podstawa programowa klasy II.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymaganiami niniejszego regulaminu wewnętrznego systemu oceniania.
- 2) Cztery etiudy z problemami technicznymi dla lewej i prawej ręki.
- 3) Cztery utwory polifoniczne lub dawnych mistrzów.
- 4) Sonatina (dwie części: szybka - wolna),
- 5) Cztery utwory z różne.
- 6) Dwa utwory na cztery ręce.
- 7) Dwadzieścia ćwiczeń ze szkoły na fortepian.

Program egzaminu promocyjnego.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa (harmoniczna i melodyczna) według schematu pierwszego zeszytu gam i pasaży pod redakcją Z. Drzewieckiego, J. Ekiera, J. Hoffmana i A. Riegera.
- 2) Dwie etiudy -jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna część sonatiny.
- 5) Jeden utwór z działu „Utwory różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa III.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

- 1) Obiegnik, trylik.
- 2) Zwiększenie tempa (zależnie od możliwości ucznia).
- 3) Doskonalenie dwudźwięków legato.
- 4) Podkreślanie wybranego dźwięku w akordzie.
- 5) Wydobycie dwu płaszczyzn dźwiękowych w jednej ręce (krótkie fragmenty).
- 6) Dynamika od piano do forte.
- 7) Ritardando i accellerando.
- 8) Dłuższe łuki frazowe w artykulacji legato.
- 9) Pedał synkopowany.

Gamy i pasaże.

- 1) Gamy i pasaże - zeszyt pierwszy pod redakcją Z. Drzewieckiego, J. Hoffmana i A. Riegera -ciąg dalszy.
- 2) Gama chromatyczna od każdego dźwięku portato i legato - każdą ręką oddzielnie.

Podstawa programowa klasy III.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu wewnętrznego systemu oceniania.
- 2) Cztery etiudy.
- 3) Cztery utwory polifoniczne lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna sonatina (trzy części).
- 5) Cztery utwory różne.
- 6) Dwa utwory na cztery ręce.

Program egzaminu promocyjnego.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa (harmoniczna i melodyczna) według wymagań niniejszego regulaminu oraz gama chromatyczna od każdego dźwięku przez dwie oktawy każdą ręką osobno.
- 2) Dwie etiudy -jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna część sonatiny.
- 5) Jeden utwór z działu „Utworki różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa IV.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

- 1) Praca nad techniką palcową w szybszym tempie.
- 2) Repetycje w tempie umiarkowanym.
- 3) Dwudźwięki legato w szybszym tempie zależnym od możliwości ucznia.
- 4) Tempo adagio do allegro moderato.
- 5) Polirytmia: dwójki na trójki.
- 6) Właściwe podkreślenie myśli muzycznej: fraza, zdanie, okres, progresja, punkty kulminacyjne.
- 7) Doskonalenie stosowania pedału synkopowanego.
- 8) Pamięciowe opanowanie dłuższych utworów.

Gamy i pasaże.

- 1) Gamy i pasaże zeszyt pierwszy - dokończenie.
- 2) Gamy krzyżkowe i bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decymy, tercji i seksty.
- 3) Pasaże toniczne, dominantowo septymowe i septymowe zmniejszone w przewrotach - obie ręce w tej samej pozycji w ruchu kombinowanym.
- 4) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz w obrębie dwóch oktaw w ruchu równoległym.
- 5) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasy IV.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.
- 2) Cztery etiudy z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Cztery utworki polifoniczne.
- 4) Sonatina - trzy części (rondo lub temat z trzema, czterema wariacjami odpowiada jednej części sonatiny).
- 5) Trzy utworki różne.
- 6) Dwa utworki na cztery ręce.

Program egzaminu promocyjnego.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa według wymagań niniejszego regulaminu - przez cztery oktawy oraz gama chromatyczna.
- 2) Dwie etiudy -jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny.
- 4) Jedna część sonatiny - forma allegra sonatowego lub ronda.
- 5) Jeden utwór z działu „Utworki różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa V.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

- 1) Biegniki gamowe i pasażowe w utworze.
- 2) Tryl.

3) Oktawy równoległe w tempie umiarkowanym portato i staccato.

4) Realizowanie nieregularnych grup rytmicznych.

5) Ścisłe realizowanie dynamiki i agogiki w utworze.

6) Uwydatnienie kontrastu i podobieństwa w formie utworu ABA.

7) Doskonalenie biegłości pedalizacyjnej (pedał rytmiczny).

8) Problemy dynamiczne w muzyce klasycznej i współczesnej.

9) Łatwe fragmenty trzygłosowe.

10) Zwiększanie tempa.

11) Figuracje w etiudach.

Gamy i pasaże.

1) Gamy krzyżkowe i bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decymy, tercji i seksty -wszystkie.

2) Pasaże toniczne, dominantowe septymowe i septymowe zmniejszone w przewrotach - próby gry każda ręka w innej pozycji w ruchu kombinowanym.

3) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz przez cztery oktawy w ruchu kombinowanym.

4) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasy V.

1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.

2) Cztery etiudy.

3) Trzy utwory polifoniczne.

4) Cztery części sonatiny lub sonata.

5) Cztery utwory różne.

6) Dwa utwory na cztery ręce.

Program egzaminu promocyjnego.

1) Jedna gama durowa i jedna molowa według wymagań niniejszego regulaminu - przez cztery oktawy oraz gama chromatyczna.

2) Dwie etiudy -jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemami technicznymi dla obu rąk.

3) Jeden utwór polifoniczny.

4) Jedna część sonatiny lub sonaty - forma allegra sonatowego lub ronda.

5) Jeden utwór z działu „Utwory różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa VI.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) Doskonalenie realizowania ozdobników.

2) Zwiększanie tempa w utworach, gamach i pasażach.

3) Trudniejsze zestawienie oktaw,

4) Umiejętność wykonania całej sonatiny lub cyklu wariacji objętych programem nauczania.

5) Uwzględnienie różnic stylistycznych.

6) Przygotowanie repertuaru do egzaminu końcowego.

Gamy i pasaże.

- 1) Gamy krzyżkowe i bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decymy tercji i seksty -wszystkie.
- 2) Pasaże toniczne, dominantowe septymowe i septymowe zmniejszone w przewrotach - obie ręce w tej samej pozycji i każda ręka w innej pozycji w ruchu kombinowanym przez cztery oktawy.
- 3) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz przez cztery oktawy w ruchu kombinowanym.
- 4) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasy VI.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.
- 2) Trzy etiudy o różnych problemach dla obu rąk.
- 3) Dwa utwory polifoniczne lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna sonatina w całości, sonata lub cykl wariacji.
- 5) Dwa utwory z działu „Utwory różne”, w tym jeden ze współczesnej literatury polskiej.
- 6) Dwa utwory na cztery ręce.

Program egzaminu końcowego.

- 1) Dwie gamy krzyżkowe i dwie bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) -według wymagań niniejszego regulaminu oraz gama chromatyczna (do wyboru komisji).
- 2) Dwie etiudy -jedna z problemem technicznym dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna dłuższa z problemem technicznym dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny lub dawnych mistrzów
- 4) Jedna część sonatiny, sonaty (forma allegro sonatowego lub rondo) lub cykl wariacji.
- 5) Jeden utwór z działu „Utwory różne”.
- 6) Jeden utwór na cztery ręce.

2. Cykl czteroletni.

Klasa I.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie następujących zagadnień:

- 1) Budowa i możliwości brzmieniowe fortepianu i pianina.
- 2) Praktyczna znajomość klawiatury.
- 3) Postawa przy instrumencie.
- 4) Sposób wydobywania dźwięku.
- 5) Artykulacja portato i legato.
- 6) Podwójne dźwięki.
- 7) Wartości nut i pauz: od całej nuty (pauzy całonutowej) do szesnastki (pauzy szesnastkowej).
- 8) Czytanie nut w kluczach wiolinowym i basowym.
- 9) Odbitka i przedtakt.
- 10) Tempo od andante do allegretto.
- 11) Dynamika od mezzopiano do forte.
- 12) Crescendo, diminuendo.

13) Łuk frazowy (rozpoczynanie i kończenie fraz).

14) Płaszczyzny dźwiękowe (melodie, akompaniament)

15) Podkładanie pierwszego palca w tempie umiarkowanym.

Gamy i pasaże.

1) Gamy i pasaże - zeszyt pierwszy pod redakcją Z. Drzewieckiego, J. Ekfera, J. Hoffmana i A. Riegera.

2) Gama chromatyczna od każdego dźwięku portato i legato - każdą ręką oddzielnie.

Podstawa programowa klasy I.

1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu wewnętrznego systemu oceniania.

2) Piętnaście krótkich utworów ze „szkoły”.

3) Cztery etiudy.

4) Dwa utwory polifoniczne lub dawnych mistrzów.

5) Jedna część sonatiny.

6) Cztery utwory różne.

Program badanie umiejętności.

1) Jedna gama durowa i jedna molowa (harmoniczna i melodyczna) według wymagań niniejszego regulaminu oraz gama chromatyczna od każdego dźwięku przez dwie oktawy - każdą ręką osobno.

2) Jedna etiuda.

3) Jeden utwór polifoniczny lub polifonizujący.

4) Jedna część sonatiny.

5) Jeden utwór z działu „utwory różne”.

Klasa II.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie następujących zagadnień:

1) Przednutki.

2) Artykulacja portato, legato i staccato.

3) Opanowanie w obu rękach dwóch różnych rodzajów artykulacji.

4) Technika dwudźwięków legato w wolnym tempie.

5) Zwiększenie tempa (zależnie od możliwości ucznia).

6) Ritardando i accellerando.

7) Dynamika od piano do forte.

8) Umiejętność uwydatniania głosu w prostym utworze imitacyjnym.

9) Dłuższe łuki frazowe w artykulacji legato.

10) Pedal synkopowany,

11) Fermata.

Gamy i pasaże.

1) Gamy i pasaże zeszyt pierwszy - dokończenie.

2) Gamy krzyżkowe i bemolowe. Durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decyrny, tercji i seksty - próby.

3) Pasaże toniczne, dominantowe septymowe i septymowe zmniejszone w przewrotach - obie ręce w tej samej pozycji w ruchu kombinowanym.

4) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz w obrębie dwóch oktaw w ruchu równoległym.

5) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasy II.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.
- 2) Cztery etiudy z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Cztery utwory polifoniczne.
- 4) Sonatina - dwie części (wolna - szybka).
- 5) Cztery utwory różne.
- 6) Jeden utwór na cztery ręce.

Program egzaminu promocyjnego.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa według wymagań niniejszego regulaminu przez cztery oktawy oraz gama chromatyczna.
- 2) Dwie etiudy - jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemami technicznymi dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny.
- 4) Jedna część sonatiny.
- 5) Jeden utwór z działu „utwory różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa III.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie następujących zagadnień:

- 1) Obiegnik, mordent, trylik.
- 2) Repetycje w tempie umiarkowanym.
- 3) Technika palcowa w szybkim tempie.
- 4) Owudźwięk legato w tempie (zależnym od możliwości).
- 5) Biegniki gamowe i pasażowe w utworze.
- 6) Polirytmia: dwójki na trójki.
- 7) Ścisłe realizowanie dynamiki i agogiki w utworze.
- 8) Podkreślenie wybranego dźwięku w dwudźwiękach i trójdzźwiękach.
- 9) Wydobycie dwu płaszczyzn dźwiękowych w jednej ręce.
- 10) Pedał rytmiczny w wolnym tempie.
- 11) Właściwe podkreślenie myśli muzycznej: fraza, zdanie, okres, progresja, punkty kulminacyjne.
- 12) Pamięciowe opanowanie dłuższych utworów.

Gamy i pasaże.

- 1) Gamy krzyżkowe i bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decymy, tercji i seksty.
- 2) Pasaże toniczne, dominantowe septymowe, septymowe zmniejszone w przewrotach - próby gry każda ręka w innej pozycji w ruchu kombinowanym.
- 3) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz przez cztery oktawy w ruchu kombinowanym.
- 4) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasa III.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.
- 2) cztery etiudy
- 3) Trzy utwory polifoniczne.
- 4) Cztery części sonatiny lub sonata.
- 5) Cztery utwory różne.
- 6) Dwa utwory na cztery ręce,

Program egzaminu promocyjnego.

- 1) Jedna gama durowa i jedna molowa - według wymagań niniejszego regulaminu - przez cztery oktawy oraz gama chromatyczna.
- 2) Dwie etiudy - jedna z problemem dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna etiuda z problemem technicznym dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny.
- 4) Jedna część sonatiny lub sonaty - forma allegro sonatowego lub rondo.
- 5) Jeden utwór z działu „utwory różne” lub utwór na cztery ręce.

Klasa IV.

Uczeń musi wykazać się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami praktycznymi w zakresie, następujących zagadnień:

- 1) Realizacja trudniejszych ozdobników.
- 2) Tryl.
- 3) Realizacja nieregulowanych grup rytmicznych.
- 4) Figuracja w etiudach.
- 5) Dalsze zwiększanie tempa w utworach, gamach i pasażach.
- 6) Łatwe fragmenty trzygłosowe.
- 7) Umiejętność wykonywania całej sonatiny lub cyklu wariacji objętych programem nauczania.
- 8) Uwzględnienie różnic stylistycznych.
- 9) Problemy dynamiczne w muzyce klasycznej i współczesnej,
- 10) Uwydatnienie kontrastu i podobieństwa w formie ABA.
- 11) Większa biegłość techniki pedalizacyjnej.
- 12) Przygotowanie repertuaru do egzaminu końcowego.

Gamy i pasaże.

- 1) Gamy krzyżkowe i bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) w obrębie czterech oktaw w ruchu kombinowanym w pozycjach: oktawy, decymy, tercji i seksty -wszystkie.
- 2) Pasaże toniczne, dominantowo septymowe, septymowe zmniejszone w przewrotach - obie ręce w tej samej pozycji i każda ręka w innej pozycji w ruchu kombinowanym przez cztery oktawy.
- 3) Gama chromatyczna od każdego dźwięku oburącz przez cztery oktawy w ruchu kombinowanym.
- 4) Kadencja wielka doskonała.

Podstawa programowa klasa IV.

- 1) Gamy i pasaże objęte wymogami niniejszego regulaminu.
- 2) Trzy etiudy o różnych problemach dla obu rąk.
- 3) Dwa utwory polifoniczne lub dawnych mistrzów.

- 4) Jedna sonatina w całości, sonata lub cykl wariacji.
- 5) Dwa utwory z działu „utwory różne”, w tym jeden ze współczesnej literatury polskiej.
- 6) Dwa utwory na cztery ręce.

Program egzaminu końcowego.

- 1) Dwie gamy krzyżkowe i dwie bemolowe, durowe i molowe (harmoniczne i melodyczne) -według wymagań niniejszego regulaminu oraz gama chromatyczna (do wyboru komisji).
- 2) Dwie etiudy - jedna z problemem technicznym dla prawej, druga z problemem technicznym dla lewej ręki lub jedna dłuższa z problemem technicznym dla obu rąk.
- 3) Jeden utwór polifoniczny lub dawnych mistrzów.
- 4) Jedna część sonatiny, sonaty (forma allegro sonatowego lub rondo) lub cykl wariacji.
- 5) Jeden utwór z działu „utwory różne”.
- 6) Jeden utwór na cztery ręce.

VII. Fortepian - przedmiot dodatkowy.

Wymagania edukacyjne przedmiotu „Fortepian dodatkowy” odpowiadają wymaganiom klasy pierwszej i drugiej fortepianu głównego cyklu sześcioletniego.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych, uczniów nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej. Z fortepianu dodatkowego obowiązuje egzamin w klasie najwyższej z końcem roku szkolnego.

VIII. Gitara klasyczna - przedmiot główny.

Gamy i pasaże. Kadencje.

Klasa I - Gamy majorowe: grane przez jedną i dwie oktawy.

Klasa II - Gamy majorowe: grane przez dwie i trzy oktawy. Akordy wykonywane w łatwych układach.

Klasa III - Gamy majorowe i minorowe harmoniczne: grane przez dwie i trzy oktawy, uderzeniem tirando i apoyando. Akordy z chwytem barree.

Klasa IV - Gamy majorowe krzyżkowe do siedmiu znaków przykluczowych, gamy majorowe bemolowe do trzech znaków przykluczowych, oraz gamy minorowe harmoniczne i melodyczne, uderzeniem tirando i apoyando. Trójdźwięki i przewroty, kadencje w pozycjach.

Klasa V - Gamy majorowe do siedmiu znaków przykluczowych, oraz gamy minorowe harmoniczne i melodyczne, uderzeniem tirando i apoyando. Wybrane schematy gamowe. Pasaże, trójdźwięki w przewrotach i kadencje w pozycjach.

Klasa VI - Gamy majorowe i minorowe - jednogłosowe - przez dwie i trzy oktawy. Wybrane schematy gamowe. Wybrane gamy majorowe w dwudźwiękach. Trójdźwięki w przewrotach. Kadencje w pozycjach.

Podstawa programowa.

Klasa I

- Gamy - całość objęta programem nauczania pierwszego roku.
- Dziesięć drobnych utworów ośmiotaktowych lub odpowiednio mniejsza ilość utworów dłuższych:
- Dwie etiudy o różnych problemach technicznych.
- Dwa utwory dowolne.

Klasa II

- Gamy - całość materiału objęta programem nauczania drugiego roku.
- Dwie etiudy na arpeggio.
- Cztery ćwiczenia zawierające różne problemy techniczne.

- Cztery utwory dowolne.
- Jeden utwór dawnych mistrzów - w łatwym układzie.
- Jeden duet gitarowy.
- Czytanie nut a vista na lekcji.

Klasa III

- Gamy - całość materiału objęta programem nauczania trzeciego roku.
- Pięć etiud o różnych problemach technicznych; w tym legato, zmiany pozycji, chwyt barree.
- Dwa utwory z działu .Formy klasyczne.
- Dwa utwory dawnych mistrzów.
- Sześć utworów dowolnych.
- Jeden utwór kameralny.
- Jeden akompaniament.
- Czytanie a vista ośmiu krótkich utworów na lekcji.

Klasa IV

- Gamy - całość materiału objęta programem nauczania czwartego roku.
- Sześć etiud o różnych problemach technicznych.
- Jedna część sonatiny lub sonaty oraz temat z wariacjami.
- Dwa utwory dawnych mistrzów.
- Trzy utwory dowolne.
- Dwa utwory kameralne.

Improwizacje melodyczne oparte na podanym schemacie harmonicznym.

Klasa V

- Wszystkie gamy majorowe, gamy minorowe, pasaże i kadencje do czterech znaków przykluczowych.-
- Cztery etiudy o różnych problemach technicznych.
- Dwa utwory dawnych mistrzów.
- Jeden utwór cykliczny (sonatina, sonata, wariacje).
- Dwa utwory kameralne lub akompaniamenty.
- Czytanie a vista dziesięciu krótkich utworów.

Klasa VI

- Gamy - całość materiału objęta programem nauczania od pierwszego roku.
- Cztery etiudy o różnych problemach technicznych.
- Dwa utwory dawnych mistrzów tub kilka części suity.
- Jeden utwór cykliczny (sonata, sonatina, wariacje).
- Dwa utwory dowolne.
- Jeden utwór kameralny.
- Jeden utwór samodzielnie wybrany i opracowany przez ucznia.

Program egzaminów końcowe rocznych w poszczególnych klasach Szkoły Muzycznej

I stopnia w Białogardzie.

Klasa II

- Jedna etiuda o różnych problemach technicznych.
- Jeden utwór dawnych mistrzów w łatwym układzie.
- Jeden krótki utwór cykliczny.

- Jeden utwór dowolny.
- Jedna gama majorowa przez dwie lub trzy oktawy, Kadencja w łatwym układzie.

Klasa III

- Jedna dłuższa etiuda o różnych problemach technicznych.
- Jeden utwór dawnych mistrzów.
- Jeden utwór cykliczny (krótki).
- Jeden utwór dowolny.
- Jedna gama majorowa i jedna gama minorowa harmoniczna. Kadencja.

Klasa IV

- Jedna dłuższa etiuda o różnych problemach technicznych.
- Jeden utwór dawnych mistrzów.
- Jedna część sonatiny.
- Jeden utwór dowolny solowy lub kameralny.
- Jedna gama majorowa i jedna gama minorowa harmoniczna i melodyczna. Trójdźwięki w przewrotach i kadencja w pozycjach.

Klasa V

- Jedna etiuda.
- Jeden utwór dawnych mistrzów.
- Jedna część sonatiny lub temat z wariacjami.
- Jeden utwór dowolny.
- Jeden utwór kameralny lub akompaniament.
- Jedna gama majorowa i jedna gama minorowa harmoniczna i melodyczna, trójdźwięki w przewrotach i kadencja w pozycjach.

Klasa VI - program egzaminu końcowego.

- Jedna etiuda.
- Jedna część sonatiny, sonaty, rondo lub temat z wariacjami.
- Jeden utwór z muzyki dawnej lub kilka części suity.
- Jeden utwór dowolny.
- Jeden utwór kameralny.
- Jedna gama majorowa i jedna gama minorowa harmoniczna i melodyczna - jednogłosowa. Wybrana gama majorowa w dwudźwiękach, trójdźwięki w przewrotach, kadencja w pozycjach.

Praca została oparta na materiałach: „Program nauczania Szkoły Muzycznej I stopnia” - sześcioletni cykl nauczania. Przedmiot główny - Gitara klasyczna. Wydany przez Ministerstwo Kultury i Sztuki - Departament Szkolnictwa Artystycznego. Warszawa 1996 rok.

IX. Gitara klasyczna - przedmiot dodatkowy.

Wymagania edukacyjne gitary klasycznej jako przedmiotu dodatkowego, odpowiadają wymaganiom pierwszej i drugiej klasy tego instrumentu jako przedmiotu głównego.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych uczniów, nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej.

X. Klarnet i saksofon - przedmioty główne.

Wymagania edukacyjne.

Pierwszy rok nauczania.

- Gamy i pasaże majorowe do dwóch znaków przykluczowych, w obrębie dwóch oktaw, całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami - non legato i legato w tempie wolnym, mezzoforte.

- Postawa przy grze.
- Wydobywanie dźwięku.
- Technika oddychania.
- Układ rąk i palców.

Ponadto:

- Dwie etiudy o różnej problematyce - jedna wykonana z pamięci.
- Utwór solowy z towarzyszeniem fortepianu.

Drugi rok nauczania.

- Gamy i pasaże majorowe i minorowe do dwóch znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw, całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami - non legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, mezzoforte.

- Stopniowanie dynamiki.
- Umiejętność gry w duecie (zespołowej).

Ponadto:

- Dwie etiudy o różnej problematyce - jedna wykonana z pamięci.
- Utwór solowy z towarzyszeniem fortepianu.
- Jeden duet.

Trzeci rok nauczania.

- Gamy i pasaże majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne do trzech znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw, półnutami, ćwierćnutami i ósemkami - non legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, piano, mezzoforte i forte.

- Stopniowanie dynamiki.
- Równość rytmiczna.
- Barwa dźwięku.

- Intonacja. Ponadto:

- Dwie etiudy o różnej problematyce - jedna wykonana z pamięci.
- Utwór solowy z towarzyszeniem fortepianu.

Czwarty rok nauczania.

- Gamy i pasaże majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne do czterech znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw, półnutami, ćwierćnutami i ósemkami - non legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, piano, mezzoforte i forte. W gama majorowych pochody tercjowe - całość wykonywana z pamięci.

- Gama chromatyczna w tempie umiarkowanym.
- Dwie etiudy o różnej problematyce - jedna wykonana z pamięci.
- Jeden utwór solowy z towarzyszeniem fortepianu - z pamięci.
- Jeden utwór kameralny.

XI. Klarnet i saksofon - przedmioty dodatkowe.

Wymagania edukacyjne klarnetu i saksofonu jako przedmiotów dodatkowych, odpowiadają wymaganiom pierwszej i drugiej klasy tych instrumentów jako przedmiotów głównych.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych uczniów, nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej.

XII. Skrzypce - przedmiot główny.

Wymagania edukacyjne.

KLASA PIERWSZA

Dobranie odpowiedniej wielkości skrzypiec i smyczka. Sprawdzenie formy podstawka: struny powinny być rozłożone niezbyt szeroko i bliżej gryfu. Nazwy części skrzypiec i smyczka wprowadzać w miarę potrzeby porozumiewania się z uczniem. Rozśpiewanie i umuzykalnienie ucznia. Rozwijanie wyobraźni muzycznej. Nauczanie śpiewania z pamięci prostych piosenek z tekstem, granych później na instrumencie ze słuchu i z nut. Śpiewanie i rozpoznawanie interwałów. Rozluźnienie organizmu i adaptacja do instrumentu - ruchy manipulacyjne. Rozwijanie wyobraźni i świadomości ruchowej - ruchy imitujące grę. Ćwiczenia przygotowawcze i opanowanie układu gry lewej i prawej ręki. Stawianie palców - ruchy świadomie kierowane. Gra ze słuchu pizzicato i smyczkiem prostych piosenek z rozpoczynaniem od różnych dźwięków i palców (transpozycja). Czytanie nut i gra z nut. Różne układy palców w I pozycji. Proste formy chromatyki. Ruchy zmian pozycji na флазоletach naturalnych. Proste zmiany pozycji z I do III tym samym palcem w piosenkach ze słuchu i z nut. Prostolinijne prowadzenie smyczka i wydobywanie ładnego dźwięku. Prawidłowa pulsacja. Wartości nut: półnuta, ćwierćnuta, ósemka. Detache: umiejętność gry całym smyczkiem, górną połową i dolną połową. Naprzemienna praca smyczka. Szczególnie czuwać nad pracą prawej ręki w dolnej części smyczka i przy żabce. Zmiana strun detache - elementy techniki przygotowawczej prawej ręki. Legato do czterech nut. Prosta zmiana strun legato. Gra na dwóch strunach, proste dwudźwięki z pustą struną. Rozpoznawanie brzmienia czystych kwint i próby strojenia maszynkami. Gamy durowe i trójdźwięki przez jedną oktawę do 3 znaków. Najprostsze gamy molowe. Gamy durowe przez dwie oktawy: G, A, D, (C). Naczelne zadanie nauczania początkowego: niedopuszczenie do powstania napięć w organizmie.

KLASA DRUGA

Dalsza praca nad układem lewej i prawej ręki. Zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, brzmienia i rytmu. Kontynuowanie ćwiczeń ruchowych na флазоlety naturalne w wyższych pozycjach. Wprowadzenie pozycji II i III. Transportowanie znanych piosenek do pozycji. Powtarzanie łatwych utworów z wykorzystaniem pozycji (wzór: Zacharina „Zbiorek tańców i melodii” - palcowanie dolne). Rozpoczęcie pracy nad biegiem. Szesnastki detache i legato. Kontynuowanie ćwiczeń z chromatyką. Ruchy poszerzenia ręki (ekstensja) do kwarty zwiększonej i kwinty czystej. Proste dwudźwięki, głównie z pustymi strunami. Zastosowanie dwudźwięków w znanych już piosenkach. Legato do ośmiu dźwięków. Początek pracy nad martelem. Pielęgnowanie ruchów naprzemiennych smyczka: całym smyczkiem - końcem smyczka - całym smyczkiem - żabką (wzory etiud - Wohlfahrt op. 45 nr 4, 13, 14). Czuwanie nad pracą prawej ręki przy żabce. Elementy techniki przygotowawczej prawej i lewej ręki (o technice przygotowawczej zobacz: komentarze metodyczne do etiud nr 6 i 7 R. Kreutzera, wyd. PWM). Rytm bardziej skomplikowane: ćwierćnuta z kropką i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, triola ósemkowa. Synkopa: ósemka - ćwierćnuta - ósemka. Rozszerzanie zakresu dynamiki: piano, mezzoforte, forte. Samodzielne strojenie instrumentu (maszynkami).

KLASA TRZECIA

Utrwalanie pozycji II i III. Łatwe wejścia do V pozycji na strunie E i A. Etiudy pasażowe detache i legato. Rozwijanie biegiem: proste tryle, wprawki, etiudy i utwory biegiem. Chromatyką i poszerzanie układu palców (ekstensja) do kwinty czystej. Dwudźwięki: oktawy ze zmianą pozycji (najłatwiejsze) Pojedyncze, łatwe seksty i tercje. Gra kwintami czystymi na dwóch strunach. Proste akordy (pizzicato i smyczkiem). Flaзоlety naturalne. Pizzicato lewą ręką z pustą struną). Detache, martelem, portato. Podwójne detache (przygotowanie do sautille). Legato, legato przez struny oraz arpeggio - legato. Staccato pod łukiem - dwie, trzy, cztery nuty. Nauka wibracji. Stosowanie wibracji w utworach mocniejszymi palcami (3 i 2) na dłuższych dźwiękach: - półnuty, synkopy (wygodniej w III pozycji). Samodzielne strojenie skrzypiec. Gamy durowe i molowe z trójdźwiękami do 4 znaków przy kluczowych, w pozycjach i ze zmianami pozycji. Proste odmiany smyczkowania i rytmów.

KLASA CZWARTA

Pozycja IV i V. Proste wejście do pozycji VI i VII na strunie E. Etiudy na zmiany pozycji I-V i etiudy pasażowe. Zmiany pozycji grupami dźwiękowymi. Dalsza praca nad biegiem detache i legato. Lekkie, podwójne detache (przygotowanie do sautille). Chromatyką i ekstensją. Ćwiczenia i etiudy

dwudźwiękowe. Zwrócenie uwagi na trudne dwudźwięki: sekstę wielką 3 i 4 palcem oraz tercję małą 4 i 2 palcem. Odpowiednie wprawki i ćwiczenia. Ćwiczenia i etiudy oktavowe. Akordy. Łamanie akordów. Proste dwudźwięki w pozycjach (III). Proste gamy dwudźwiękowe ze zmianami do III pozycji: oktawy, seksty, tercje w tempie wolnym, z przerwami i techniką przygotowawczą (zob. Ż. Feliński - *Nauka gam i zmian pozycji*, cz. I, s. 34-38). Doskonalenie wibracji wszystkimi palcami (1-4). Smyczkowania: martelś (szybsze i z wibracją, podwójne dśtachś, staccato pod łukiem, łatwe spiccato i ricochet. Legato przez struny. Dynamika od pianissimo do fortissimo. Praca nad kształtowaniem dźwięku i różnorodną artykulacją. Pizzicato lewą i prawą ręką. Flażolety. Gamy durowe i molowe do 4 znaków oraz trójdźwięki z uwzględnieniem V pozycji. Różne smyczkowania i rytmy.

KLASA PIĄTA

Pozycje VI t VII. Etiudy na zmiany pozycji i etiudy pasażowe detache i legato, zmiany pozycji grupami dźwiękowymi. Wchodzenie do wyższych pozycji na strunie G. Wprawki, etiudy i utwory biegiłościowe (detache, legato, próby sautille). Chromatyka i ekstensja. Trudniejsza intonacja, enharmonia. Ćwiczenia i etiudy dwudźwiękowe. Łatwiejsze dwudźwięki legato. Ćwiczenia i etiudy oktavowe. Następstwa różnych dwudźwięków. Akordy. Utwory z dwudźwiękami i akordami. Dalsze doskonalenie wibracji, wibracja w wysokich pozycjach. Różnicowanie wibracji w zależności od ekspresji: wibracja wolna, szybka, szeroka, gęsta. Doskonalenie różnorodnych smyczkowań i artykulacji. Lekkie smyczki unoszone (Ševčík op. 3). Wprowadzenie smyczków: sul tasto, sul ponticello, col legno. Flażolety sztuczne (kwartowe). Pojęcie stylu utworu: barokowy, klasyczny, romantyczny, współczesny. Odpowiednie środki wyrazu. Szeroki zakres dynamiki i kulminacje fraz. Gamy durowe i molowe do 4 znaków oraz pasaże. Łatwiejsze przez 3 oktawy (G,A). Rytmy i smyczkowania. Gamy dwudźwiękami: tercje, seksty, oktawy - detache i po 2 legato. Gamy na jednej strunie i trójdźwięki.

KLASA SZÓSTA

Gra w siedmiu pozycjach. Wysokie pozycje na strunie E i G. Skoki do pozycji. Wymaganie dość dużej biegiłości gry, także ze zmianami pozycji i różnymi smyczkowaniami. Chromatyka i ekstensja. Trudniejsza intonacja w utworach współczesnych. Tryl, mordent, tremolando. Dwudźwięki legato po kilka nut. Akordy łamane i jednocześnie brzmiące (3 głosowe). Pojedyncze decymy. Różnorodne smyczkowania i artykulacje. Arpeggio legato, arpeggio skaczące (w prostych akordach). Flażolety naturalne i sztuczne (kwartowe). Pizzicato lewą i prawą ręką. Różnicowanie stylów Różnicowanie wyrazu w utworze. Ekspresja estradowa. Gamy durowe i molowe oraz pasaże do 4 znaków przez 3 oktawy. Rytmy i smyczkowania. Gamy na jednej strunie przez oktawę. Trójdźwięki. Gamy dwudźwiękami: tercje, seksty, oktawy detachś i legato do 4 nut. Proste pochody decym - wolno z przerwami.¹

Program badania umiejętności uczniów w klasie pierwszej.

- 1) Gama i trójdźwięki.
- 2) Ćwiczenia za szkoły lub etiuda,
- 3) Utwór z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci).

Program egzaminu przejściowego do klasy trzeciej.

- 1) Gama i trójdźwięki z pamięci.
- 2) Etiuda.
- 3) Koncert-jedna część z pamięci.
- 4) Utwór z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci).
- 5)

Program egzaminu przejściowego do klasy czwartej.

- 1) Gama i trójdźwięki w obrębie trzech pozycji.
- 2) Etiuda ze zmianą pozycji.
- 3) Koncert (pierwsza część z pamięci).
- 4) Utwór z towarzyszeniem fortepianu.

Program egzaminu przejściowego do klasy piątej.

- 1) Gama i trójdźwięki w obrębie pięciu pozycji. Gama durowa w dwudźwiękach w obrębie jednej oktawy (tercje, seksty, oktawy - detache).
- 2) Etiuda z uwzględnieniem piątej pozycji.
- 3) Koncert - część I (z pamięci).
- 4) Utwór z towarzyszeniem fortepianu.

Program egzaminu przejściowego do klasy szóstej.

- 1) Gama i pasaże w obrębie pięciu pozycji. Różne smyczkowania. Dwudźwięki - tercje, seksty, oktawy do trzeciej pozycji, detache i po dwie legato.
- 2) Etiuda dwudźwiękowa.
- 3) Koncert, część I (z pamięci).
- 4) Utwór z towarzyszeniem fortepianu.

Program egzaminu końcowego Szkoły Muzycznej I stopnia.

- 1) Gama i trójdźwięki przez trzy oktawy. Smyczkowania. Dwudźwięki - tercje, seksty, oktawy do trzeciej (piątej) pozycji - detache i legato.
- 2) Dwie etiudy o różnych problemach, w tym jedna dwudźwiękowa.
- 3) Koncert cz. I lub II i III (z pamięci).
- 4) Sonata (dwie części kontrastujące).
- 5) Utwór z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci).

XIII. Skrzypce - instrument dodatkowy.

Wymagania edukacyjne skrzypiec jako przedmiotu dodatkowego, odpowiadają wymaganiom pierwszej i drugiej klasy tego instrumentu jako przedmiotu głównego.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych uczniów, nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej.

XIV. Perkusja instrument główny.

II. MATERIAŁ NAUCZANIA PIERWSZY ROK NAUCZANIA (cykl 4 – letni) (2 jednostki lekcyjne)

Instrumenty : mały bęben (werbel) i tom-tom
ksylofon
dzwonki

Zadania techniczne

Prawidłowe ustawienie rąk z uwzględnieniem koniecznego zróżnicowania dla poszczególnych instrumentów.

Wprowadzenie krótkich beznutowych ćwiczeń rytmicznych, mających na celu wyrobienie właściwej postawy, usamodzielnienie rąk, kontroli jakości dźwięku.

Realizacja z nut prostych schematów rytmiczno – metrycznych z zastosowaniem trioli.

Program egzaminu

Mały bęben i tom- tom – po jednym ćwiczeniu granym z nut

Ksylofon i dzwonki - po jednej gamie (majorowej i minorowej) z trójdźwiękami w postaci zasadniczej

- po jednym z przerobionych ćwiczeń (z pamięci)

- jeden utwór z towarzyszeniem fortepianu na ksylofonie lub dzwonekami (z pamięci)

II ROK NAUCZANIA cykl – 4 letni

(2 jednostki tygodniowo)

Instrumenty: mały bęben (werbel) i tom – tom
dwa kotły
ksylofon
dzwonki

Zadania techniczne:

Doskonalenie sprawności technicznych w oparciu o podstawy nabyte na pierwszym roku nauczania.
Wprowadzenie tzw. dwójek (młynka), jako przygotowanie do prawidłowego wykonania tremolo.
Wprowadzenie bardziej skomplikowanych schematów rytmu – metrycznych z zastosowaniem trioli szesnastkowej oraz przednutek pojedynczych i podwójnych, granych dwoma sposobami.
Przygotowanie do właściwej postawy, układu rąk oraz pozycji przy grze na kotłach

Program egzaminu

- Mały bęben i tom – tom
- po jednym ćwiczeniu granym z nut
 - poprawna realizacja dwójek w takcie $\frac{4}{4}$ przez 1 takt oraz 2,4,8,16 taktów
 - jedno ćwiczenie z uwzględnieniem przednutek (instrument do wyboru)
- Kotły
- jedno ćwiczenie realizowane na dwóch kotłach
 - po jednej gamie i trójdźwięku z przewrotami
 - po jednym ćwiczeniu (z pamięci)
 - po jednym utworze z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci)

TRZECI ROK NAUCZANIA cykl 4 - letni

(2 jednostki lekcyjne tygodniowo)

Instrumenty: mały bęben (werbel) i tom –tom
dwa kotły
ksylofon
dzwonki
wibrafon (dwie pałki)
hi - hat (charlestonka)
typowy zestaw rozrywkowy (wielki bęben z pedałem, mały bęben, tom- tom- jeden lub dwa różnie nastrojone, talerze wiszące- jeden lub dwa).

Zadania techniczne:

Dalsze doskonalenie sprawności technicznych.

Wprowadzenie poprawnego sposobu gry tremolo.

Układy o bardziej skomplikowanych schematach rytmu – metrycznych.

Przygotowanie do gry a vista.

Program egzaminu.

- Mały bęben i tom –tom
- po jednym ćwiczeniu granym z nut.
 - poprawne wykonanie tremolo w takcie $\frac{4}{4}$ w odcinkach 1,2,3,4,8,16 taktowych
- Kotły
- 2 ćwiczenia na dwa kotły
- Ksylofon i dzwonki
- po dwie gamy z trójdźwiękami
 - po jednej etiudzie (z pamięci)
 - po jednym utworze z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci)
- Wibrafon
- jeden utwór (z pamięci)
- Zestaw rozrywkowy
- realizacja schematów zamieszczanych w „ Der Schlagzeuger im Tanzorchster” H.E. Krauze (str. 66)

CZWARTY ROK NAUCZANIA cykl 4-letni

(2 jednostki lekcyjne tygodniowo)

Instrumenty: mały bęben (werbel) i tom –tom
2 kotły (jeśli dostępne 3 i 4)

ksylofon
dzwonki
wibrafon
zestaw rozrywkowy

Zadania techniczne

Poprawne opanowanie całokształtu problemów technicznych w realizacji na poszczególnych instrumentach.

Zapoznanie ucznia ze strukturą rytm –metryczną tańców współczesnych realizowanych na typowym zestawie rozrywkowym.

Egzamin końcowy

Mały bęben i tom-tom	- dwa ćwiczenia o różnych problemach technicznych
Kotły	- jedno ćwiczenie na dwa kotły - jedno ćwiczenie na cztery kotły
Ksylofon i dzwonki	- po dwie gamy - trójdźwięki i czterodźwięki D ⁷ - po jednej etiudzie (z pamięci) - po jednym utworze z towarzyszeniem fortepianu (z pamięci)
Wibrafon	- jeden utwór z użyciem pedału (z pamięci)
Zestaw rozrywkowy	- dwa 32 – taktowe odcinki oparte o rytm i metrum wybranego tańca.

W przypadku cyklu 6 – letniego uczeń realizuje 75 % materiału z klasy cyklu 4 – letniego.

XV. Perkusja dodatkowa.

Wymagania edukacyjne perkusji jako przedmiotu dodatkowego, odpowiadają wymaganiom pierwszej i drugiej klasy tego instrumentu jako przedmiotu głównego.

Dla bardziej zaawansowanych i zdolniejszych uczniów, nauczyciel może realizować wymagania klasy programowo wyższej.

2.4. Ocenianie bieżące.

§ 9

Ocenianie bieżące ma na celu wspieranie uczenia się i polega na systematycznej obserwacji, sprawdzaniu oraz dokumentowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia, jego wysiłku oraz postępów w nabywaniu umiejętności i wiedzy.

§10

1. We wszystkich klasach w sześciu - i czteroletnim cyklu nauczania Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Białogardzie poziom opanowania umiejętności i wiedzy w stosunku do wymagań edukacyjnych określa się w stopniach szkolnych cząstkowych.

2. Kryteria ocen dla przedmiotów ogólnomuzycznych takich jak kształcenie słuchu, rytmika i audycje muzyczne:

- Stopień celujący (6) oznacza, że osiągnięcia ucznia wyraźnie wykraczają poza wymagania edukacyjne.
- Stopień bardzo dobry (5) oznacza, że uczeń całkowicie spełnia wymagania edukacyjne.
- Stopień dobry (4) oznacza, że spełnienie wymagań edukacyjnych nie jest pełne, ale nie przewiduje się problemów w dalszym kształceniu.
- Stopień dostateczny (3) oznacza, że uczeń spełnił jedynie podstawowe wymagania edukacyjne, co może oznaczać trudności w toku dalszego kształcenia.

e) Stopień dopuszczający (2) oznacza, że spełnienie wymagań edukacyjnych jest minimalne i poważnie utrudni, a nawet może uniemożliwić dalsze kształcenie.

f) Stopień niedostateczny (1) oznacza, że uczeń wyraźnie nie spełnia wymagań edukacyjnych, co uniemożliwia mu kontynuację kształcenia.

3. Kryteria ocen dla uczniów instrumentu głównego z uwzględnieniem stopnia zaawansowania:

a) Stopień celujący (6) - 25 punktów uczeń otrzymuje za grę bezbłędną technicznie, rytmiczną, czystą, we właściwym tempie, na pamięć, grę cechuje poprawna jakość dźwięku z wyrazem artystycznym. Uczeń uwzględnia właściwie poszczególne elementy muzyczne (dynamikę, artykulację, rytm itd.), poprawnie operuje aparatem gry. Uczeń musi wykazywać się dobrą umiejętnością warsztatową. Wykonawstwo utworów musi być stylowe. Gra musi być wyjątkowa, interesująca od strony muzycznej. Poziom trudności utworów wysoki znacznie wykraczający poza daną klasę. Uczeń potrafi właściwie interpretować utwory o różnym charakterze i stylu. Uczeń reprezentuje Szkołę na zewnątrz co najmniej w konkursach regionalnych.

b) Stopień bardzo dobry (5) - 21-24 punktów otrzymuje uczeń za grę jak wyżej, lecz z wkradającymi się sporadycznie błędami technicznymi. Gra musi być również interesująca od strony muzycznej. Stopień trudności zgodny z programem danej klasy.

Stopień dobry (4) - 16-20 punktów otrzymuje uczeń za grę z drobnymi niedociągnięciami technicznymi, ale interesującą od strony muzycznej. Repertuar zgodny jest z programem danej klasy, opanowany pamięciowo.

Stopień dostateczny (3) - 13-15 punktów otrzymuje uczeń za grę z wyraźnymi brakami technicznymi i muzycznymi, ale z zadatkami na postęp w dalszej nauce. W grze występują luki pamięciowe, uczeń nie myśli o interpretacji tylko o realizacji tekstu. Wykazuje błędy w pracy aparatu gry, ale rokuje nadzieję na poprawę.

Stopień dopuszczający (2) - 11-12 punktów otrzymuje uczeń, który nie opanował tekstu na pamięć, gra z nut ciągle popełniając błędy techniczne, słabo czyta tekst. Nikła nadzieja na poprawę. Wszystko jest niepoprawne. Wymagania edukacyjne nie zostały zrealizowane.

Stopień niedostateczny (1) - 0-10 punktów otrzymuje uczeń, który nie spełnia minimum programowego i nie rokuje nadziei na rozwój oraz realizację wymagań edukacyjnych.

§11

1. Sprawdzanie osiągnięć uwzględnia specyfikę zajęć edukacyjnych i odbywa się w formach zapewniających rzetelność rozpoznania poziomu umiejętności ucznia.

2. Stosowane są następujące formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

a) przedmioty ogólnie muzyczne - sprawdziany umiejętności, testy, prace klasowe, odpowiedzi ustne, zadania praktyczne,

b) instrument główny - przesłuchania okresowe i egzaminy, badanie stanu wiedzy i umiejętności oraz przygotowania uczniów do lekcji.

c) 3. Przedmiotem oceny jest także wysiłek ucznia wkładany w wywiązywanie się z obowiązków szkolnych ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania się do lekcji i aktywnego w nich udziału.

§12

1. Wszystkie oceny są jawne.
2. Nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o uzyskanej ocenie częściowej z zadań praktycznych, odpowiedzi ustnej, testu oraz o wynikach obserwacji postępów poprzez wpis do dzienniczka ucznia.
3. Zapoznanie się z wynikami pracy ucznia rodzice potwierdzają własnoręcznym podpisem w dzienniczku ucznia.
4. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel uzasadnia ocenę.

§13

Nauczyciel przedmiotu dokonuje okresowej oceny postępów ucznia w nabywaniu wiedzy i umiejętności uwzględniając specyfikę zajęć edukacyjnych.

§14

2.5. Zasady pomocy uczniom.

1. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel musi udzielić dodatkowej konsultacji i pomocy w celu wyjaśnienia niezrozumiałych problemów lekcyjnych i opanowania repertuaru jeżeli:
 - a) uczeń sumiennie, według własnych możliwości przygotowywał się do zajęć
 - b) uczęszczał na zajęcia systematycznie a ewentualne nieobecności spowodowane były ważnymi przyczynami np. problemy zdrowotne.
2. Uczeń może wziąć udział w konsultacjach i warsztatach z metodykami przedmiotowymi.

§15

2.6. Tryb oceniania.

1. Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze w roku szkolnym dzielą się na dwa okresy:
 - a) I okres - od dnia rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych we wrześniu, do ostatniej soboty poprzedzającej ferie zimowe,
 - b) II okres - od poniedziałku wypadającego bezpośrednio po feriach zimowych do dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

§ 16

1. Klasyfikowanie końcowo/roczne polega na ustaleniu ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych określonych w szkolnym planie nauczania i zaliczaniu zajęć, w których uczeń uczestniczył.
2. Klasyfikowanie uczniów przeprowadza się dwa razy w każdym roku szkolnym.
3. W Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Białogardzie nie ustala się ocen z zachowania.
4. Ocena końcowo roczna z instrumentu ustalana jest przez komisję w trybie egzaminu promocyjnego lub końcowego.
5. Podstawą do wystawiania oceny semestralnej lub rocznej z przedmiotów ogólnomuzycznych jest przede wszystkim poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia.
6. Uczniom z klasy pierwszej ocenę roczną wystawia nauczyciel.

§17

2.7. Nagrody i wyróżnienia.

Za wysokie wyniki w nauce uczniom przyznaje się nagrody i wyróżnienia:

1. Świadectwo z biało-czerwonym paskiem:
 - a) za bardzo dobre wyniki w nauce ze średnią co najmniej 21 punktów (5,0) ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych,
2. Nagrody rzeczowe, książkowe dla uczniów.

2.8. Przeprowadzanie egzaminów promocyjnych i poprawkowych.

§18

Egzaminy promocyjne

1. Na podstawie przeprowadzonego egzaminu promocyjnego z instrumentu, komisja ustala ocenę ucznia. W przypadku różnicy zdań, ocenę stanowi średnia arytmetyczna punktów wystawionych przez członków komisji oraz ocena z egzaminu z gam i pasaży.
2. Ocena wystawiona przez komisję egzaminacyjną w trybie egzaminu promocyjnego nie może być zmieniona.
3. Do przeprowadzenia egzaminu promocyjnego dyrektor szkoły powołuje co najmniej trzyosobową komisję w składzie:
 - a) Dyrektor szkoły
 - b) Nauczyciele uczący uczniów danego przedmiotu,
 - c) Nauczyciele tego samego lub pokrewnego przedmiotu.
4. Nauczyciel, o którym mowa w punkcie 3. b) może być zwolniony z udziału w pracy komisji egzaminacyjnej na własną prośbę lub w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach.
5. Z przeprowadzonego egzaminu promocyjnego sporządza się protokół zawierający skład komisji, datę egzaminu, program oraz ocenę ustaloną przez komisję.
6. Terminy egzaminów promocyjnych wyznacza dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiczną radą
7. Rada pedagogiczna może w uzasadnionych przypadkach (losowe, choroba) przenieść egzamin ucznia na koniec sierpnia. Jeżeli uczeń nie zgłosi się w końcu sierpnia z przyczyn losowych, chorobowych, uchwała Rady Pedagogicznej może powtarzać klasę. Jeżeli nie usprawiedliwi swojej nieobecności na egzaminie, zostaje skreślony z listy uczniów.

§ 19

1. Uczeń nie jest klasyfikowany z jednego, kilku lub wszystkich przedmiotów, jeżeli z powodu ciągłej lub bardzo częstej nieobecności (powyżej 50% opuszczonych lekcji) na zajęciach edukacyjnych nie ma podstaw do ustalenia jednego, kilku lub wszystkich ocen klasyfikacyjnych, semestralnych lub rocznych.
2. Uczeń nie klasyfikowany, w przypadku, gdy jego nieobecności na zajęciach edukacyjnych były usprawiedliwione, może zdawać egzamin klasyfikacyjny.
3. Na prośbę ucznia lub rodziców ucznia nie klasyfikowanego z przyczyn usprawiedliwionych, dyrektor szkoły w porozumieniu z nauczycielem (nauczycielami) zajęć edukacyjnych wyznacza egzamin klasyfikacyjny z materiału zrealizowanego w danym semestrze/roku szkolnym -dotyczy przedmiotów ogólnie muzycznych z podaniem powodu nieobecności.
4. W przypadku ucznia nie klasyfikowanego w ostatnim semestrze, egzamin przeprowadza się do końca czerwca bieżącego roku szkolnego.
5. W przypadku nie klasyfikowania z przyczyn nie uzasadnionych przypadkami losowymi, na prośbę ucznia lub jego rodziców (opiekunów) rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin klasyfikacyjny.

6. Egzamin klasyfikacyjny przeprowadza się na tydzień przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej. O terminie powiadamia się ucznia i jego rodziców.
8. Z przeprowadzonego egzaminu klasyfikacyjnego sporządza się protokół zawierający skład komisji, termin egzaminu, pytania egzaminacyjne oraz ocenę ustaloną przez komisję.

§20

Egzaminy poprawkowe

1. Ustalona przez nauczyciela ocena klasyfikacyjna końcowo roczna niedostateczna lub w przypadku przedmiotów kształcenie słuchu i instrument główny, także ocena dopuszczająca, może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.
2. Egzamin poprawkowy może zdawać uczeń, który w wyniku klasyfikacji końcowo rocznej otrzymał nie więcej niż jedną ocenę niedostateczną lub nie więcej niż jedną ocenę dopuszczającą z przedmiotów wymienionych w § 20 p. 1. W wyjątkowych przypadkach rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin poprawkowy z dwóch przedmiotów.
3. Decyzję o dopuszczeniu do egzaminu poprawkowego podejmuje rada pedagogiczna na wniosek ucznia lub jego rodziców.
4. Egzaminu poprawkowego nie mogą zdawać uczniowie klas najwyższych w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Białogardzie.
5. Termin egzaminu poprawkowego wyznacza dyrektor szkoły nie później niż w ostatnim tygodniu ferii letnich.
6. Do przeprowadzenia egzaminu poprawkowego dyrektor szkoły powołuje 3-osobową komisję w składzie jak wyżej w § 18 ust. 3 i 4.
7. Egzaminy poprawkowe - zakres i tryb:
 - a) przedmioty ogólnomuzyczne - uczeń zdaje egzamin z zakresu materiału przerobionego w całym roku szkolnym, zagadnienia ujęte są w zestawy pytań - uczeń losuje jeden z nich,
 - b) instrument główny - uczeń wykonuje utwory z programu nauczania danej klasy.
8. Z przeprowadzonego egzaminu poprawkowego sporządza się protokół zawierający skład komisji, termin egzaminu, pytania egzaminacyjne oraz ocenę ustaloną przez komisję.
9. Uczeń, który z udokumentowanych przyczyn losowych nie mógł przystąpić do egzaminu poprawkowego w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w terminie określonym przez dyrektora szkoły.

§21

1. Uczeń, który nie spełnił warunków zawartych niżej w § 22 ust. 2 lub nie zdał egzaminu poprawkowego, podlega skreśleniu z listy uczniów, chyba że rada pedagogiczna wyrazi zgodę na powtarzanie klasy.
2. W ciągu całego cyklu kształcenia w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Białogardzie uczeń może powtarzać klasę tylko jeden raz.

2.9. Promowanie uczniów.

§22

1. Promowanie polega na zatwierdzeniu przez radę pedagogiczną wyników końcowo rocznej klasyfikacji i obejmuje podjęcie uchwał o:
 - a) promowaniu uczniów lub ukończeniu szkoły,
 - b) promowaniu uczniów poza normalnym trybem,

c) skreślenie z listy uczniów,

d) wyróżnieniu uczniów.

2. Uczeń otrzymuje promocję do klasy wyższej, jeżeli otrzymał ocenę klasyfikacyjną wyższą od stopnia dopuszczającego z przedmiotów:

a) kształcenie słuchu,

b) instrument główny.

3. Uczeń otrzymuje promocję do klasy wyższej, jeżeli ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z zastrzeżeniem § 22 ust. 2, otrzymał ocenę klasyfikacyjną wyższą od stopnia niedostatecznego.

§23

1. Uczeń uzyskujący oceny celujące i bardzo dobre z wszystkich przedmiotów artystycznych lub osiągający sukcesy artystyczne może być promowany do klasy programowo wyższej poza normalnym trybem z końcem lub w ciągu roku szkolnego.

2. Wniosek o promowanie poza normalnym trybem może być złożony przez rodziców, nauczyciela przedmiotu głównego lub instytucję opiekującą się młodzieżą uzdolnioną po uzgodnieniu z zainteresowanym uczniem.

3. Promowanie poza normalnym trybem odnotowuje się w arkuszu ocen.

§24

Uczeń kończy Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia w Białogardzie, jeżeli na zakończenie klasy programowo najwyższej spełnił warunki określone w § 22 ust. 2 i 3.

§25

W stosunku do ucznia, który na zakończenie klasy programowo najwyższej nie spełnił warunków określonych w § 22 ust. 2 i 3, ma zastosowanie § 20 ust. 1.

§26

2.10. Sposoby dokumentowania osiągnięć i postępów ucznia.

1. Prowadzenie dzienników lekcyjnych, arkuszy ocen, protokółów z zebrań rady pedagogicznej i protokółów egzaminacyjnych

a) oceny ustalone w wyniku klasyfikacji rocznej odnotowywane są w dokumentacji w pełnym brzmieniu,

b) oceny końcowo roczne z przedmiotów nauczania oraz z przeprowadzonych egzaminów wypisywane są w dzienniku przedmiotowym i w arkuszach ocen,

c) pomyłka w arkuszu ocen ucznia musi być sprostowana przez nauczyciela wpisującego ocenę, potwierdzona jego własnoręcznym podpisem oraz opatrzona parafką dyrektora szkoły.

2. Świadectwa szkolne

a) świadectwa szkolne wypisuje nauczyciel przedmiotu głównego,

b) oceny na świadectwie wypisuje się w pełnym brzmieniu (pismem ręcznym, maszynowym lub na komputerze),

c) na świadectwie szkolnym można odnotować szczególne osiągnięcia ucznia,

d) opieczątowane świadectwo szkolne podpisuje dyrektor szkoły i nauczyciel przedmiotu głównego,

e) świadectwo, przed podpisaniem przez dyrektora i wydaniem uczniowi, powinno być sprawdzone przez innych nauczycieli i potwierdzone ich parafą. Na marginesie należy napisać skrót „coll.:" i podpisy pedagogów.

f) wytwarzanie duplikatów świadectw regulują odrębne przepisy.

Rozdział III POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§27

1. Nauczyciele przedmiotu głównego corocznie na zebraniach z rodzicami (rodzicom i prawnym opiekunom) przedstawiają zasady niniejszego regulaminu. Dla osób zainteresowanych (rodziców i uczniów) niniejszy regulamin dostępny jest w sekretariacie szkoły. Nikt nie może powoływać się na nieznajomość regulaminu. Rodzice oraz uczniowie potwierdzają pisemnie zapoznanie się z regulaminem systemu oceniania
2. Rodzice, którzy nie uczestniczą w zebraniach z rodzicami i nie kontaktują się z nauczycielami prowadzącymi zajęcia edukacyjne w szczególności nie kontrolujący systematycznie dzienniczków nie powinni w takim przypadku, kwestionować ocen i powoływać się na brak informacji o postępach w nauce dziecka.
3. Rada Pedagogiczna podejmuje uchwały zatwierdzające wyniki klasyfikacji końcowej oraz w sprawie promocji uczniów i ukończenia szkoły.

§28

1. Niniejszy dokument stanowi załącznik do Statutu Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Białogardzie.

Zatwierdzono i przyjęto jednogłośnie uchwałą Rady Pedagogicznej PSM I stopnia w Białogardzie na zebraniu plenarnym w dniu 31 sierpnia 2001r.